

At Underkonti som »forskellige og uforudsete Udgifter« naturligvis ved den endelige Redaktion maa indføjes i de engang fastslaaede Konti, skal kun lige nævnes. Til Grund for det ekstraordinære Driftsbudget, nemlig Bevillingen til Nyerhvervelser, ligger en af Arkitekt Zangenbergs udarbejdet Plan over Frilandsafdelingens endelige Udbygning og Ordning. For først at tage Bebyggelsesplanen i dette Ords egentlige Betydning (»Hovedbilag« med tilhørende Plantegning) forekommer det mig, at Arkitekten her har præsteret et overmaade godt og forstandigt Arbejde, der ingenlunde fortjener den haarde Kritik, han selv giver det i sin Indledning. Bortset fra den af Arealets relativ ringe Størrelse fremtvungne ret tætte Bebyggelse finder jeg den særdeles tiltalende, først og fremmest fordi det i Modsætning til den nuværende ret kaotiske Ordning er lykkedes at samle de gamle Gaarde og Huse i topografisk samhørende Grupper.

Ogsaa det af Arkitekten opstillede Fremtidsprogram og af ham gjorte Udvalg forekommer mig meget rimeligt og i det hele ingenlunde for stort, hvis Frilandsafdelingen virkelig i Modsætning til, hvad der nu er Tilfældet skal give et nogenlunde Billede af Landalmuens ældre Bygningstyper i det gamle danske Riges forskellige Egne. Blot paa et Par Punkter ønsker jeg at tage Afstand fra det. Jeg tænker her ikke paa den paa Planen viste Kirke med Klokketabel (Nr. 30 og 31) og Skole (Nr. 34). Som ikke medtagne paa Udgiftsbilaget (H) maa de aabenbart opfattes som liggende i en fjern Fremtid, og i det mindste hvad Kirken og Klokketablen angaar, finder jeg det rimeligt ganske at udelade dem. En original Klokketabel vil overhovedet ikke kunne erhverves, og den eneste Kirketype, der kunde være Tale om at flytte, nemlig en kullet jydsk Kvaderstenskirk, vil passe saare slet i et smilende sjællandsk Landskab. Mine Betæneligheder gælder derimod Præstegaarden (Pl. 29. Bilag H Nr. 16) og den grundmurede slesvigske Gaard (H. Nr. 14). Den første forekommer mig egentlig at falde udenfor Frilandsmuseets Opgave, hvortil yderligere kommer, at det ved Præstegaarden næsten uden Undtagelse alene er Stuehuset, der udmærker sig ved særlige Ejendommeligheder; saasom en fra Bøndergaardene afvigende Rumfordeling og mere kultiverede Enkeltformer, medens Avlsbygningerne højt ved deres Størrelse afviger fra Egnens almindelige Type. Hvad den vestslesvigske Gaard angaar, falder denne selvfølgelig i og for sig indenfor Planen, men der er den Hage ved den, at den i Modsætning til næsten alle de øvrige Landbygninger er grundmuret og derfor for selve Murværkets Vedkommende kun kan blive en Kopi. Jeg staar af den Grund stærkt tvivlende overfor Spørgsmaalet, om den i det hele bør medtages, men nærer i hvert Fald Betæneligheder ved at udskyde dens Genopførelse, da denne Bygningstype i Modsætning til Bindingsværksbygningerne sikkert længe vil holde sig i deres Hjemstavn, Vestslesvig og det sydlige Vestjylland. Nyerhvervelserne og Genopstillingerne er af Arkitekten efter de i de senere Aar indhøstede Erfaringer skønsommæssig anslaaede til 532 000 Kr. fordelt paa 20 Aar; fradrages de to sidstnævnte Bygninger, vil denne Sum reduceres med 102 000 Kr., altsaa afrundet nedad til 400 000 Kr.

Bortset fra de ovenfor gjorte Bemærkninger kan jeg kun give Forslaget min allerbedste Anbefaling og maa betragte dets Gennemførelse som nødvendig, hvis den hidtil noget stedmoderlige behandlede men i Virkeligheden saavel videnskabelig som navnlig for den almene Folkeoplysning og -belæring saa vigtige Frilandsafdeling skal løse sin Opgave og blot nogenlunde komme paa Højde med sin svenske og norske Søsterinstitution, der, som det vil fremgaa af Bilag I, raader over langt større Midler.

Jeg tillader mig derfor tjenstlig at indstille, at der paa det Lovforslag, Ministeriet agter at forelægge om en Nybygning for Folkemuseet tillige optages en Bevilling paa 300 000 Kr. engang for alle til Frilandsmuseet. Hvad Driftsbudgettet angaar, vil dette jo derimod saavel for sin ordinære som for sin ekstraordinære Del (den 20-aarige eller maaske bedre 16-aarige Bevilling til Nyerhvervelser) have sin Plads paa de aarlige Finanslove, men da det vil medføre en meget betydelig Stigning af Nationalmuseets almindelige Budget (ca. 30 000 Kr.), vilde det vel være rigtigt allerede nu at henlede Finansudvalgets Opmærksomhed herpaa.

M. Mackeprang.

Til Undervisningsministeriet.